

**BO'LAJAK INGLIZ TILI O'QITUVCHILARINING CHET TILI
KOMPETENSIYASINI SHAKLLANTIRISHDA ONLAYN TA'LIM
PLATFORMALARINING O'RNI**

Yunusova Sitora Sherdil qizi

Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti
o'qituvchisi

E-mail address: [sitorayunusova481@gmail.com](mailto: ritorayunusova481@gmail.com)

Anotatsiya: Mazkur tezisda bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining kasbiy faoliyatida zarur bo'lgan chet tili kompetensiyasini shakllantirishda onlayn ta'lim platformalaridan foydalanish masalalari yoritiladi. Onlayn platformalarning imkoniyatlari, ularning afzalliklari va amaliy qo'llanish usullari tahlil qilinib, zamonaviy ta'lim jarayonida interaktiv texnologiyalar yordamida o'qituvchilarning kommunikativ, axborot va metodik kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qiluvchi taklif va tavsiyalar ilgari suriladi.

Kalit so'zlar: Bo'lajak ingliz tili o'qituvchisi, chet tili kompetensiyasi, onlayn ta'lim, raqamli texnologiyalar, ta'lim platformasi, kommunikativ yondashuv.

Аннотация: В данной диссертации рассматривается использование онлайн-платформ обучения в формировании иноязычных компетенций, необходимых для профессиональной деятельности будущих учителей английского языка. Анализируются возможности онлайн-платформ, их преимущества и практические методики применения, а также выдвигаются предложения и рекомендации по развитию коммуникативной, информационно-методической компетентности учителей с использованием интерактивных технологий в современном образовательном процессе.

Ключевые слова: Будущий учитель английского языка, иноязычная компетенция, онлайн-образование, цифровые технологии, образовательная платформа, коммуникативный подход.

Abstract: This thesis discusses the use of online learning platforms in the formation of foreign language competences necessary for the professional activities of future English teachers. The capabilities of online platforms, their advantages and practical methods of application are analyzed, and proposals and recommendations are put forward to develop teachers' communicative, informational and methodological competencies using interactive technologies in the modern educational process.

Key words: Future English teacher, foreign language competence, online education, digital technologies, educational platform, communicative approach.

Kirish

Globalashuv va raqamli transformatsiya sharoitida chet tillarini bilish har bir sohaga oid mutaxassislar uchun muhim omil hisoblanmoqda. Xususan, ingliz tili dunyo miqyosida xalqaro muloqot vositasi bo'lib, uni puxta egallagan mutaxassislar mehnat bozorida raqobatbardosh bo'lib chiqadi. Shu sababli O'zbekiston ta'lim tizimida ingliz tili o'qituvchilarini tayyorlash jarayoniga katta e'tibor qaratilmoqda.

An'anaviy ta'lim usullari zamonaviy raqamli texnologiyalar bilan boyitilmoqda. Onlayn ta'lim platformalari (Coursera, Moodle, Duolingo, Quizlet, Edmodo, Khan Academy va boshqalar) bo'lajak ingliz tili o'qituvchilariga o'z bilimlarini mustaqil oshirish, interaktiv mashg'ulotlarda qatnashish, virtual muhitda chet tilida muloqot qilish imkonini yaratmoqda. Bu esa nafaqat ularning til kompetensiyasini, balki metodik tayyorgarligini ham rivojlantirishga xizmat qiladi.

Tahlil va natijalar

Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining chet tili kompetensiyasini shakllantirish jarayonida onlayn ta'lim platformalaridan foydalanishning samaradorligi bir necha ilmiy-pedagogik asoslar orqali izohlanadi. Avvalo, kompetensiyaviy yondashuv nuqtai nazaridan qaralganda, onlayn ta'lim platformalari talabalarda kommunikativ, axborot, metodik va ijodiy kompetensiyalarni rivojlantirish imkonini beradi. Bunday platformalarda mavjud bo'lgan elektron resurslar, interaktiv topshiriqlar va multimedia materiallari ta'lim jarayonining zamonaviy talablariga mos ravishda talabalarning bilim olish motivatsiyasini kuchaytiradi.

Birinchi, onlayn ta'lim platformalari talabalarda kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi. Chunki ular virtual muhitda ingliz tilida yozma va og'zaki muloqot qilish, real vaqt rejimida suhbat qurish, turli ijtimoiy tarmoqlar va ta'limiy forumlarda til amaliyotini mashq qilish imkonini beradi. Shu bilan birga, onlayn simulyatsiya va rol o'ynash topshiriqlari talabalarni turli kommunikativ vaziyatlarga tayyorlaydi.

Ikkinchi, onlayn platformalardan foydalanish axborot kompetensiyasini mustahkamlaydi. Talabalar global miqyosdagi ilmiy va metodik resurslardan foydalanishni, ularni saralash, tahlil qilish va qayta ishlash ko'nikmalarini o'zlashtiradi. Bu jarayon, o'z navbatida, ularning mustaqil ta'lim olish imkoniyatini kengaytiradi hamda ilmiy-tadqiqot faoliyatiga tayyorlaydi.

Uchinchi, bo'lajak o'qituvchilarning metodik kompetensiyasi ham sezilarli darajada rivojlanadi. Onlayn platformalarda yaratilgan elektron darsliklar, mashg'ulot

modullari va test tizimlaridan foydalanish orqali talabalarda kelajakda darslarni zamonaviy metodlar bilan tashkil etish ko'nikmasi shakllanadi. Masalan, "Moodle" yoki "Google Classroom" kabi platformalarda topshiriqlarni tuzish, baholash mezonlarini ishlab chiqish va o'quvchilarning individual rivojlanishini kuzatib borish imkoniyati mavjud.

To'rtinchidan, onlayn ta'lim individual ta'lim yo'nalishini ta'minlaydi. Talabalar o'z qiziqishi, bilim darajasi va ehtiyojlariga qarab materiallarni tanlashi mumkin. Shu jihatdan, bu yondashuv shaxsga yo'naltirilgan ta'lim tamoyilining amaliy ifodasi hisoblanadi. Har bir talaba o'z sur'ati bilan bilim olishi, til ko'nikmalarini mustahkamlashi va natijada o'z kompetensiyalarini bosqichma-bosqich rivojlantirishi mumkin.

Beshinchidan, onlayn platformalardan foydalanish ta'lim jarayonida motivatsiyani oshirishga xizmat qiladi. Gamifikatsiya elementlari (ball to'plash, reyting tizimi, sertifikatlar), interaktiv topshiriqlar, turli multimedia materiallari talabalarning til o'rganishga bo'lgan qiziqishini kuchaytiradi. Bu, ayniqsa, yosh avlod vakillari uchun samarali bo'lib, ularni o'qishga faol jalb etadi.

Shuningdek, tahlillar shuni ko'rsatmoqdaki, onlayn platformalardan muntazam foydalanish:

- talabalarning nutqiy kompetensiyasini oshiradi;
- o'zaro hamkorlik va jamoada ishlash ko'nikmasini shakllantiradi;
- xalqaro ta'lim maydoniga integratsiya qilish imkonini beradi;
- innovatsion pedagogik faoliyatga tayyorlikni rivojlantiradi.

Xalqaro tajribalar ham shuni tasdiqlaydiki, masofaviy va onlayn ta'lim tizimlari orqali til o'rganish samaradorligi an'anaviy darslarga qaraganda yuqoriroq natija berishi mumkin, ayniqsa mustaqil ta'lim motivatsiyasi kuchli bo'lgan talabalar uchun.

Shunday qilib, olib borilgan tahlil natijalariga ko'ra, onlayn ta'lim platformalari bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining kasbiy va chet tili kompetensiyalarini kompleks rivojlantirishda zamonaviy va samarali vosita sifatida qaralishi mumkin.

Xulosa

Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyasini rivojlantirishda onlayn ta'lim platformalari muhim o'rin tutadi. Ular chet tili kompetensiyasini shakllantirish bilan birga, ta'lim jarayonini innovatsion yondashuvlar asosida tashkil qilish imkoniyatini beradi. Shu nuqtai nazardan, ta'lim jarayonida onlayn platformalardan foydalanish:

- kommunikativ va lingvistik kompetensiyani mustahkamlaydi;
- metodik tayyorgarlikni rivojlantiradi;

- mustaqil ta'lim olish ko'nikmalarini shakllantiradi;
- talabalarni raqamli dunyo talablariga moslashtiradi.

Shunday qilib, onlayn ta'lim platformalari bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining kasbiy salohiyatini oshirishda strategik ahamiyatga ega vosita sifatida qaralishi zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-oktabrdagi PQ-5847-sonli "Chet tillarni o'rganish tizimini takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori.
2. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge University Press.
3. Warschauer, M., & Kern, R. (2000). *Network-Based Language Teaching: Concepts and Practice*. Cambridge University Press.
4. Beatty, K. (2013). *Teaching & Researching: Computer-Assisted Language Learning*. Routledge.
5. O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi. (2023). *Ingliz tili o'qitish metodikasi bo'yicha metodik qo'llanma..*